Remissyttrande avseende betänkandet Övergångsrestriktioner – ökat förtroende för offentlig verksamhet, SOU 2023:45 (Finansdepartementets ärende nr Fi 2023/02375)

Karensnämnden har granskat de lämnade förslagen med utgångspunkt i de frågor och intressen nämnden har att bevaka. Yttrandet fokuserar därmed på frågor som direkt berör nämndens verksamhet.

Utvärderingen av restriktionslagen (kap. 7 i betänkandet)
Karensnämnden har inte några synpunkter på den redovisade utvärderingen och instämmer i allt väsentligt i de slutsatser som redovisas. Den föreslagna begränsningen av anmälningsskyldigheten som föreslås i avsnitt 7.4.2 tillstyrks. Den bakgrund och de skäl som redovisas för förslaget i den delen överensstämmer med nämndens egna erfarenheter; under den tid som nämnden har varit verksam har det inte i något fall beslutats om en övergångsrestriktion med anledning av en anmälan om övergång inom offentlig verksamhet, trots att sådana anmälningar utgjort en förhållandevis stor del av de ärenden som nämnden prövat.

Utredningen föreslår i avsnitt 7.3.9 att Karensnämnden ska pröva frågan om övergångsrestriktioner för myndighetschefer. Nämnden har inte några principiella synpunkter på förslaget i denna del. Mycket talar dock för att en utökning av nämndens ansvarsområde till att omfatta även anmälningar från myndighetschefer kommer innebära en ökad arbetsbelastning för nämnden. Ett genomförande av förslaget om att undanta bl.a. övergångar inom offentlig verksamhet från anmälningsskyldighet kan visserligen, som utredningen anfört, förväntas minska *antalet* anmälningar till nämnden. De övergångar som därmed undantas från nämndens prövning är dock sådana som enligt nämndens erfarenhet har varit okontroversiella och som inte krävt några djupare överväganden eller större arbetsinsatser från nämndens sida. Med utgångspunkten att de föreslagna ändringarna leder till att antalet anmälningar blir i huvudsak oförändrat, men genomsnittligt av mer komplicerad natur, kommer Karensnämndens arbetsbelastning att öka. Utifrån det underlag som presenteras av utredningen bedömer nämnden att en sådan ökning kan hanteras inom ramen för nuvarande organisation, som innebär att nämnden inte har någon anställd personal, men att den kommer att kräva ett ökat administrativt stöd av nämndsekreterare eller liknande. Den nuvarande regleringen avseende nämndens organisation, beträffande vilken det inte föreslås någon ändring, tillåter att nämnden själv beslutar om de administrativa förstärkningar som kan krävas. Merkostnaden för detta bör, om det blir aktuellt, bli så begränsad att det inte nämnvärt påverkar de slutsatser som utredningen redovisar i sin konsekvensanalys (avsnitt 12.5).

När det gäller de förslag som avser den enskildes rätt till ersättning under tid med restriktioner samt uppgifts- och återbetalningsskyldighet (avsnitt 7.6) har Karensnämnden inte några synpunkter i sak. Nämnden anser dock att prövningen av dessa frågor bör ske i

annan ordning än genom beslut av nämnden. Särskilt när det gäller frågan om återbetalningsskyldighet, men även när det gäller beräkningen av ersättning, är de administrativa och övriga resurser som nämnden förfogar över mycket begränsade och kommer inte att medge någon effektiv eller meningsfull kontroll av om utbetalade ersättningar är korrekta på det sätt som utredningens förslag förutsätter.

Karensnämnden delar utredningens bedömning i avsnitt 7.7 att det saknas skäl att införa någon form av sanktion. Enligt nämnden finns det mycket som talar för att den nu gällande lagen har haft den självreglerande effekt som var förväntad. Statsråd och statssekreterare synes i inte ringa utsträckning ha avstått från att inom ettårsgränsen söka tjänster som hade kunnat motivera en övergångsrestriktion. De har också såvitt nämnden kan bedöma varit noga med att efter bästa förmåga uppfylla sin anmälningsskyldighet.

Karensnämnden har för avsikt att – med utgångspunkt i de erfarenheter som vunnits under den tid som nämnden hittills har varit verksam – ta fram ett sådant formulär som utredningen efterlyser i avsnitt 7.9. Det kan även bli aktuellt att i någon form offentliggöra nämndens avgöranden eller ett urval av dessa på webben. Personuppgifts- och integritetsskäl medför dock att den typen av offentliggöranden måste föregås av mera ingående överväganden. Detta gäller särskilt som de anmälningar som prövas av nämnden härrör från en liten, avgränsad och lätt identifierbar krets av fysiska personer.

Bör fler grupper omfattas av restriktionslagen? (kap. 8–10 i betänkandet)
Frågan om fler grupper bör omfattas av övergångsrestriktioner är närmast av politisk natur och Karensnämnden finner mot den bakgrunden inte skäl att uttala någon bestämd uppfattning i frågan. Om en utökning av lagens tillämpningsområde ska genomföras framstår de föreslagna avgränsningarna som sakligt motiverade. Nämnden har inte några synpunkter på föreslagen ordning för prövning av anmälningar från andra befattningshavare än de som ska prövas av nämnden.

Övrigt – frågan om sekretess
För Karensnämndens verksamhet gäller sekretess enligt 32 kap. 6 b § offentlighets- och sekretesslagen. Utredningen har inte föreslagit någon materiell ändring av den bestämmelsen. Att det helt saknas sekretesskydd sedan nämnden fattat sitt beslut riskerar emellertid att leda till att anmälare inte lämnar en så fullständig information om det aktuella uppdraget som hade varit önskvärd inför nämndens prövning. Den nuvarande regleringen kan också medföra problem för arbetsgivare eller uppdragsgivare som i vissa fall har att förhålla sig till bestämmelser som reglerar när och hur information om tillsättning av ledande befattningshavare ska lämnas. Det finns därför enligt Karensnämnden skäl att överväga om det bör införas en möjlighet att låta sekretessen bestå under viss tid och/eller för vissa uppgifter även efter nämndens beslut.

Anna Skarhed
Karensnämndens ordförande

Ralf Järtelius
Karensnämndens sekreterare